

Til

Kontrollutvalget i Lyngdal kommune

Vurdering av revisors uavhengighet

Fakta:

Ny oppdragsansvarlig regnskapsrevisor for Lyngdal kommune er Helene Stegemoen Egeland. Revisor har oppgitt at hennes søskenbarn er leder av kontrollutvalget i kommunen.

Kontrollutvalgets ansvar og myndighet er regulert i kommunelovens §23-2, der det blant annet står at kontrollutvalget skal påse at «kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte» (Kommunelovens § 23-2, første ledd bokstav a). Videre har kontrollutvalget *innstillende* myndighet i valg av revisjonsordning og valg av revisor (Kommunelovens § 24-1, tredje ledd). Avgjørelsesmyndighet ligger til kommunestyret.

Det følger av kommunelovens § 24-4, første ledd at: «Revisor skal være uavhengig og ha godandel».

Vurdering:

Bestemmelsen i kommunelovens § 24-4 første ledd er nærmere utdypet i forskrift om kontrollutvalg og revisjon (F17.06.2019 nr 904). Her følger det av § 16 (Krav til revisors uavhengighet) at:

«Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.»

I tillegg foreligger det en klar begrensning for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten etter forskriftens § 17:

«Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

- a. revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b. revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere
- c. revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere
- d. slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer.»

Listen over hva som regnes som nærstående er uttømmende, og søskenbarn regnes ikke som nærstående etter denne bestemmelsen. Det betyr at det må gjøres en konkret vurdering etter forskriftens § 16, om det *foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet*.

I utgangspunktet skal revisor gjøre en egenvurdering av sin uavhengighet etter forskriftens § 19.

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Allikevel kan det være et behov for å gjøre en konkret vurdering av tilknytningsforholdet, jf. Kommunal- og distriktsdepartementets tolkningsuttalelse av 2023-05-23 (6499/2022. § 24: Revisors uavhengighet).

«Dette innebærer for eksempel at selv om revisor ikke er automatisk mangler uavhengighet etter forhold i forskriften § 17, kan det at et søskenbarn er kommunedirektør i kommunen medføre at revisor ikke er uavhengig selv om revisor selv vurderer seg som uavhengig. Det må altså gjøres en konkret vurdering av tilknytningsforholdet.»

Om tilknytningsforholdet

Når nærstående etter § 17 ikke omfatter søskenbarn, må det legges vekt på om relasjonen er nær ut over det rent familiære. Det er ikke unaturlig at man kan møtes i tilstelninger som konfirmasjon, bryllup og lignende når man har en familiær relasjon. Dette er ikke tilstrekkelig for å si at det foreligger et tilknytningsforhold som gir manglende uavhengighet eller objektivitet. Det må foreligge en nærere relasjon enn sporadiske treff i familiære sammenkomster. Det er opplyst at kontakten hovedsakelig skjer ved familiesammenkomster, og at det kan forekomme sporadiske treff utenom. Det er opplyst at det ikke er løpende kontakt om private, økonomiske eller arbeidsrelaterte forhold. Det er heller ikke opplyst om økonomiske interesser, avhengighetsforhold eller andre bindinger mellom dem.

I vurderingen av tilknytningsforholdet må det også vurderes hvilken relasjon det er mellom oppdragsansvarlig revisor og kontrollutvalget, herunder kontrollutvalgets leder.

Revisjonsoppgavene retter seg i hovedsak mot kommunens regnskaper, økonomiforvaltning og administrasjon, og ikke mot kontrollutvalgets virksomhet. Samtidig har kontrollutvalget en sentral rolle i oppfølgingen av revisjonen, og som mottaker av revisors rapportering.

Revisor er faglig selvstendig og kan ikke instrueres i faglige spørsmål av kontrollutvalget eller noen av deres medlemmer. Oppdragsansvarlig revisor er underlagt daglig leder i selskapet, og ikke kontrollutvalget som sådan. Lønn og eventuelle personlige forhold for oppdragsansvarlig revisor ligger slik sett også til daglig leder, og kontrollutvalget har ingen påvirkning på slike forhold. Vi kan ikke se at kontrollutvalget kan påvirke oppdragsansvarlig revisors faglige skjønn eller instruere revisor.

Kontrollutvalget har innstillende myndighet i spørsmål om valg av revisor og budsjett for revisjonen. Imidlertid vil dette ikke nødvendigvis rette seg mot oppdragsansvarlig revisor personlig, men mot selskapet. Det skal også påpekes at kommunens tilskudd fastsettes av representantskapet i selskapet, og slik sett ikke ligger direkte til kontrollutvalget å bestemme. Eventuelle økonomiske interesser retter seg slik sett ikke mot oppdragsansvarlig revisor personlig.

Det kan være at leder av kontrollutvalget selv må vurdere sin habilitet i saker som angår revisor, men dette påvirker i seg selv ikke revisors uavhengighet.

Konklusjon

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor har et slektskapsforhold til kontrollutvalgets leder (søskenbarn). Søskenbarn omfattes ikke av forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17 sitt nærståendebegrep. Etter en samlet vurdering foreligger det ikke konkrete personlige, økonomiske eller organisatoriske bindinger som er egnet til å svekke tilliten til oppdragsansvarlig revisors uavhengighet og objektivitet, men forholdet er dokumentert av hensyn til åpenhet og tillit.

Per Kristian Vareide

Revisjonssjef